

Nr 25

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda hemställan rörande dels anslag till Hästavelns befrämjande dels Statens lånefond för hästavelns befrämjande jämte i ämnena väckta motioner.

Kungl. Maj:t har i årets statsverksproposition (IX ht, p. 54 s. 163—167) föreslagit riksdagen att till Hästavelns befrämjande för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 323 500 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen, bil. 30 p. 9 s. 21—24, föreslagit riksdagen att medge att ur statens lånefond för hästavelns befrämjande må under budgetåret 1957/58 tagas i anspråk till lån för inköp av varmblodiga avelsston 300 000 kronor, för inköp av hingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras 225 000 kronor, för inköp av nordsvenska avelsston 175 000 kronor, för inköp av avelshingstar av ardenneras 400 000 kronor samt för förvärv av ridhusbyggnader och för anskaffande av för ridhusdrift erforderligt hästmateriel m. m. 400 000 kronor.

I samband härmed har jordbruksutskottet behandlat följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) II: 184 av herr *Svensson* i Ljungskile, vari hemställts, att riksdagen måtte under förevarande anslagspunkt anvisa allenast ett reservationsanslag av 125 000 kronor till understöd åt hovvårdsföreningar och ambulander hovslagare;

2) II: 273 av herr *Lindström*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta avslå anslagshöjningarna till de svenska lantliga ryttarföreningarnas centralförbund och riksföreningen för ridningens främjande, ridfrämjandet, samt i enlighet härmed under förevarande anslagspunkt för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 278 500 kronor;

3) I: 339 av herr *Boman m. fl.* och II: 416, likalydande, av herr *von Seth m. fl.*, i vilka motioner hemställts, såvitt nu är i fråga,

dels att besparingarna på delposterna 2 c) och d) under förevarande anslagspunkt måtte få tagas i anspråk för tillvaratagande på sätt i motionerna angivits av hästar, som eljest riskerar att bli nedslaktade,

dels att möjligheterna att erhålla ridhållån utsträckes till att omfatta samtliga statsunderstödda häst- och ryttarorganisationer och deras enskilda medlemmar samt att lånens maximibelopp höjes till inköpsbeloppet, dock högst 2 500 kronor.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionerna, hänvisas till dessa.

Över motionerna I: 339 och II: 416 har utskottet låtit inhämta yttrandet från statskontoret och lantbruksstyrelsen.

1:o) Hästavelns befrämjande

Utöver det av 1956 års riksdag anvisade anslaget å 1 488 500 kronor disponeras under innevarande budgetår för ändamålet ett belopp å 30 000 kronor, utgörande en vid utgången av budgetåret 1955/56 förefintlig reservation å anslaget. Enligt riksdagens beslut (IX ht 1956 p. 58; rskr. 9) skall anslaget fördelas å olika ändamål enligt följande sammanställning.

	kronor	kronor
1. Hästpremieringen		
a) årsarvoden till premieringsnämndsordförandena	10 500	
b) särskilda dagarvoden m. m.	56 000	
c) penningpris m. m.	<u>320 000</u>	386 500
2. Uppfödnings- och andra premier		
a) varmblodiga avelsston	15 000	
b) varmblodiga hingstar	10 000	
c) remonter, varmblodiga ackordshästar och av remonteringsnämnd uttagna avelsston	280 000	
d) nordsvenska ackordshästar	<u>15 000</u>	320 000
3. Särskilda bidrag för främjande av nordsvensk hästavel		
a) bidrag för framstående ston	2 000	
b) bidrag till hingstföreningar	50 000	
c) kostnader för inköp och försäljning av avelsston genom hushållningssällskapens försorg	2 000	
d) betäckningsbidrag	8 000	
e) gemensamhetsbeten för unghästar	<u>100 000</u>	162 000
4. Understöd åt hästavelsföreningar m. m.		
a) svenska ridsportens centralförbund	80 000	
b) avelsföreningen för svenska varmblodiga hästen	45 000	
c) de svenska lantliga ryttarföreningarnas centralförbund	45 000	
d) svenska travsportens centralförbund	80 000	
e) föreningen nordsvenska hästen	20 000	
f) riksföreningen för ridningens främjande, ridfrämjandet	95 000	
g) till Kungl. Maj:ts förfogande utöver a)—f)	<u>100 000</u>	465 000
5. Understöd åt hovvårdsföreningar och ambulering hovslagare		125 000
6. Understödjande åtgärder i allmänhet å hästavelns område		<u>60 000</u>
		Summa kronor 1 518 500

Lantbruksstyrelsen har i sin anslagsframställning uppskattat medelsbehovet för budgetåret 1957/58 under förevarande anslag till ett oförändrat belopp av 1 518 500 kronor. Detta beräknas emellertid till 100 000 kronor kunna täckas av reserverade medel. Anslaget behöver således uppföras med 1 418 500 kronor, vilket innebär en minskning i förhållande till innevarande budgetårs anslag med 70 000 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning	Minskning
1. Hästpremieringen		
c) penningpris m. m.	50 000	
2. Uppfödnings- och andra premier		
c) exporterade varmblodiga remonter och av premieringsnämnderna uttagna avelsston m. m.		160 000
d) nordsvenska ackordshästar		15 000
3. Särskilda bidrag för främjande av nordsvensk hästavel		
a) bidrag för framstående ston		2 000
d) betäckningsbidrag	2 000	
4. Understöd åt hästavelsföreningar m. m.		
c) de svenska lantliga ryttaföreningarnas centralförbund	15 000	
f) riksföreningen för ridningens främjande, ridfrämjandet	30 000	
g) till Kungl. Maj:ts förfogande utöver a)—f)	40 000	
5. Understöd till hovvårdsföreningar och ambulerande hovslagare	40 000	
6. Ökad reservation		70 000
	Summa	<u>177 000</u> <u>247 000</u>
		— 70 000

M o t i v. Enligt lantbruksstyrelsens förmenande är det i nuvarande för hästaveln brydsamma läge synnerligen angeläget, att det sammanlagda stödet till hästaveln icke minskas. Med hänsyn härtill har styrelsen ansett, att den besparing, som vinnes under vissa punkter, bör användas för att täcka andra för hästaveln vitala bidragsbehov.

Beträffande styrelsens motivering för de olika förslagen må nämnas följande.

1. c) Enligt premieringsreglementet 16 § 1 mom. sista stycket (SFS 1949: 703) utgår för sto av ardenneras över 10 års ålder ej penningpris annat än i samband med höjning av värdebokstav, som äger rum, innan stoet överskridit 15 års ålder. Ursprungligen var denna bestämmelse föranledd av kostnadsskäl under den tid, då ardenneraveln bedrevs i mycket stor omfattning. Numera har denna avel emellertid reducerats i sådan utsträckning, att rekryteringen icke ens torde vara tillräcklig för att täcka det framtida behovet. Eftersom det ur avelssynpunkt givetvis är värdefullt, att äldre ston, som visat sig hållbara, användes i aveln så länge som möjligt, synes sagda bestämmelse böra ändras så, att ardennerston kan premieras oavsett ålder. Även hushållningssällskapens förbund har hos styrelsen framhållit vikten härav. Premieringsreglementet är i dess helhet f. n. föremål för en översyn inom styrelsen. Styrelsen anser emellertid, att den föreslagna ändringen av reglementet, såvitt avser penningpris till ardennerston, bör genomföras snarast möjligt.

2. c) Minskningen betingas av 1956 års riksdags beslut, att arméns inköp av remonter skall minskas från hittillsvarande 450 i regel treåriga häs-

tar till 65, vilka skall inköpas vid fyra års ålder. Under sådana förhållanden torde uppfödningsspremier för av armén inköpta remonter ej längre behöva utgå. Med hänsyn till exporten av remonter bl. a. till Schweiz liksom för rekrytering av den varmblodiga stostammen bör dock enligt styrelsens mening dylika premier fortfarande stå till förfogande. Den hittills använda underrubriken »remonter, varmblodiga ackordshästar samt av remonteringsnämnden uttagna avelsston» torde böra ändras till »exporterade varmblodiga remonter och av premieringsnämnderna uttagna avelsston m. m.»

2. d) Enligt nyssnämnda riksdagsbeslut skall för arméns räkning årligen inköpas omkring 500 kallblodiga hästar. Då det måste förutsättas, att inköpspriset kommer att motsvara marknadspriset, synes uppfödningsspremierna för kallblodiga hästar helt kunna slopas.

3. a) och d) Posten till bidrag för framstående ston föreslås skola uppgå i posten till betäckningsbidrag. Sistnämnda post är hårt anlitad, och med hänsyn till den nordsvenska avelns nuvarande läge skulle utan tvivel de medel, som nu är avsedda såsom bidrag för framstående ston, komma till bättre användning i form av betäckningsbidrag.

4. c) Den verksamhet, som bedrivs inom de lantliga ryttarföreningarna, är erfarenhetsmässigt av största betydelse för bibehållande av intresset för halvblodsaveln. Icke minst med hänsyn till den kris, som nu drabbat denna avel, förefaller det nödvändigt att öka ryttarföreningarnas resurser. Endast därigenom kan verksamheten upprätthållas och ytterligare utvecklas till fromma för landets försörjning av varmblodiga hästar.

4. f) Vad som anförts beträffande ryttarföreningarna gäller i tillämpliga delar även ridfrämjandet. Det kan sålunda förutses, att inom få år ridfrämjandets lokalavdelningar kommer att bli allt större avnämmare av varmbloods-avelns produkter.

4. g) Ökningen motiveras främst med ökat behov av bidrag för den verksamhet, som bedrivs vid hingstuppfödningsskolorna Vången och vid Umeå lantmannaskola. I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår föreslog lantbruksstyrelsen med stöd av en utav styrelsen för Vången avlämnad ekonomisk redogörelse en ökning av det till skolorna utgående statsbidraget med 30 000 kronor. Anstaltsstyrelsen beräknade, att för upprätthållande av verksamheten erfordrades ett årligt statsbidrag av 60 000 kronor. Vidare anholder styrelsen för Umeå lantmannaskola, att det hittills utgående statsbidraget till skolorna för hingstuppfödning — 10 000 kronor — skall ökas till 18 000 kronor. Enär såväl Vången som Umeå lantmannaskola utgjort och alltjämt utgör viktiga stöddepunkter för uppfödning av nordsvenska hästar, synes det lantbruksstyrelsen angeläget, att dessa uppfödningsskolor kan bibehållas i sin nuvarande omfattning och att desamma erhåller ytterligare stöd av statsmedel, förslagsvis 30 000 respektive 8 000 kronor. Den ifrågasatta ökningen av utgiftsposten motiveras därjämte av önskvärdheten att höja det nu utgående bidraget — 7 000 kronor — till den tredje av landets uppfödningsskolor för nordsvenska hingstar, nämligen skolorna vid Norrberg. Liksom de tidigare omnämnda båda uppfödningsskolorna har

Norenberg utövat ett gynnsamt inflytande på den nordsvenska hästaveln. Särskilt gäller detta aveln i Värmland, Dalsland och Bohuslän. Vidare framhåller lantbruksstyrelsen att de statsbidrag, vilka utgår till föreningar, som inom olika län verkar för hästavelns befrämjande, måst hållas inom en med hänsyn till föreningarnas betydelse alltför snäv ram.

5. Bidraget har sedan budgetåret 1951/52 upptagits till 125 000 kronor. Trots hård gallring av bidragsansökningarna har anslagsposten under senare år icke på långt när räckt till för att utdela bidrag i den omfattning, som medgives i 6 § kungörelsen den 16 april 1948 (nr 215) angående statsbidrag till hovvårdsverksamhet. Enligt detta stadgande kan till hovvårdsförening för varje hos föreningen anställd hovslagare utgå dels utrustningsbidrag med 500 kronor, dels direkt understöd med 1 500 kronor för år. Därjämte kan ambulerande hovslagare årligen erhålla understöd med högst 750 kronor. Vid den senaste fördelningen av anslagsposten har bidragen till varje föreningsanställd hovslagare måst begränsas till 670 kronor och understöd till ambulerande hovslagare har icke kunnat utgå med högre belopp än i genomsnitt 300 kronor. Lantbruksstyrelsen anser det angeläget, att den synnerligen betydelsefulla hovvårdsverksamheten upprätthålles åtminstone i sin nuvarande omfattning och att bidragen kan hållas på sådan nivå, att de blir till verkligt gagn för verksamheten.

6. Lantbruksstyrelsen beräknar, att den 1 juli 1957 skall förefinnas en från 30 000 kronor till 100 000 kronor ökad reservation. Trots oförändrat medelsbehov kan därför anslaget minskas med 70 000 kronor.

Departementschefen har anfört följande.

»Under posten till hästpremieringen torde i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag delposten till penningpris m. m. böra uppräknas med 50 000 kronor för att den ifrågasatta ändringen i premieringsreglementet, såvitt angår premiering av sto av ardenneras, skall kunna genomföras. Jag torde senare få anmäla detta ärende för Kungl. Maj:t.

Mot nedräkningen av delposten till remonter, varmblodiga ackordshästar och av remonteringsnämnd uttagna avelsston med 160 000 kronor har jag icke något att erinra. Såsom styrelsen hemställt bör delposten lämpligen benämnas exporterade varmblodiga remonter och av premieringsnämnderna uttagna avelsston m. m. Jag biträder även förslaget, att delposten å 15 000 kronor till nordsvenska ackordshästar skall helt slopas. Däremot kan jag icke tillstyrka, att delposterna till bidrag för framstående ston och till betäckningsbidrag skall sammanslås. Båda dessa delposter bör sålunda finnas kvar och upptagas med samma belopp som för innevarande budgetår.

Styrelsens förslag om höjning av anslaget till de svenska lantliga rytthästarföreningarnas centralförbund med 15 000 kronor vill jag biträda. Likaledes kan jag tillstyrka, att bidraget till ridfrämjandet skall ökas med 30 000 kronor.

Även i fortsättningen bör bidrag utgå till hingstuppfödningensanstalten

Vången och Umeå lantmannaskola. Det torde emellertid få ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra, i vad mån bidragen till dessa bör ökas. Någon uppräkning av de till Kungl. Maj:ts förfogande stående medlen är jag dock icke beredd att tillstyrka. Därest bidraget kommer att utgå med högre belopp än f. n., torde Kungl. Maj:t äga bestrida ökningen ur tillgänglig reservation å anslaget.

Vad styrelsen i övrigt föreslagit finner jag mig icke kunna biträda.

Till hästavelns befrämjande torde sålunda för nästa budgetår böra beräknas (1 488 500 + 50 000 — 160 000 — 15 000 + 15 000 + 30 000 =) 1 408 500 kronor. Såsom styrelsen anført bör emellertid viss del av beloppet täckas med anlåtande av den å anslaget förefintliga reservationen. Enligt min mening synes för ändamålet böra tagas i anspråk 85 000 kronor av denna. Anslaget bör alltså uppföras med 1 323 500 kronor eller med ett 165 000 kronor lägre belopp än för innevarande budgetår.»

Statskontoret har i sitt yttrande den 12 mars 1957 över motionerna I: 339 och II: 416 anført följande.

Det torde ligga i sakens natur, att den avsevärda nedskärning av arméns inköp av remonter, som 1956 års riksdagsbeslut innebär, övergångsvis måste komma att föranleda vissa besvärligheter beträffande avsättningen av hästar. Likaledes uppstår åtskilliga avvecklingsvärigheter bl. a. i fråga om remontdepåerna.

Motionärernas förslag synes å ena sidan ägnade att försvåra den tänkta avvecklingen av statsmakternas engagemang, men kan å andra sidan måhända underlätta ett utplacering på marknaden av kronohästar. Ett tillmötesgående av förslagen skulle emellertid medföra dels ett ianspråktagande av betydande belopp, vilka eljest kan sparas å budgeten, dels ock en ökning av de räntefria rindhästlånen.

Då det svårigen kan göras gällande, att statsmakternas ställningstaganden till reduceringen av stamhästbeståndet kommit överraskande för intressenterna på hästavelns område och då ett ökat utlämnande av räntefria statslån icke överensstämmer med den restriktivitet, som präglar den ekonomiska politiken, kan statskontoret icke finna det välbetänkt att tillmötesgå motionärernas hemställan. Huruvida det av beredskapsskäl kan vara påkallat att i motionärernas syfte vidtaga åtgärder mot en alltför kraftig nedgång av stostammen undandraget sig statskontorets bedömning.

Lantbruksstyrelsen har i sitt yttrande, dagtecknat den 15 mars 1957, över motionerna I: 339 och II: 416 framhållit i huvudsak följande.

Hästbeståndet har alltsedan andra världskrigets slut årligen nedgått med i genomsnitt 28 000 djur. Att häststocken minskat är en naturlig följd av den mekaniseringsprocess, som jordbruket samtidigt undergått. Vad som emellertid ger anledning till allvarliga bekymmer är den låga avelsfrekvens, som under senare år kännetecknat hästaveln. De fem senaste årens betäckningssiffror motsvarar en rekrytering av blott 100 000 hästar, d. v. s. det hästbestånd som enligt uppgift från skogssakkunnigt håll erfordras enbart för skogsbrukets behov. Denna låga avelsfrekvens har medfört, att åldersfördelningen inom hästbeståndet blivit alltmer ogynnsam. Om ingen ökad avel inom kort kommer till stånd, torde det enligt styrelsen svårigen kunna undvikas, att brist på hästar uppstår.

Framför allt beträffande totalförsvaret kan en sådan utveckling enligt styrelsen få allvarliga konsekvenser. Vid mobilisering skall utrustnings- och ersättningsbehovet huvudsakligen fyllas av uttagna hästar. För näringslivet torde en sådan uttagning komma att bli ytterst kännbar och, såsom förhållandena är, i all synnerhet för Norrlands vidkommande. Hästbeståndet har numera reducerats så hårt, att det i genomsnitt motsvarar blott en och en halv häst per ägare. Någon mobiliseringsreserv av kallblodiga hästar existerar sålunda icke längre. I händelse av mobilisering torde det därför i många fall kunna inträffa, att gårdens enda arbetshäst måste uttagas.

Beträffande varmblodiga halvblodshästar har Sverige emellertid hittills ägt en reserv, som i stort sett motsvarar mobiliseringsbehovet av ridbara hästar. Till följd av starkt försämrade avsättningsmöjligheter för halvblodsavelns produkter hotar dock denna reserv att i stor utsträckning reduceras eller rent av helt försvinna. Sålunda har under de båda sista åren antalet stamboksförda avelsston minskats med omkring 50 procent och utgör f. n. endast ca 700. Under dessa år har ett icke ringa antal uppfödare upphört med halvblodsavel, varvid såväl avelsston som unghästar och föl ofta försålts till slakt. Med stor sannolikhet kan det förutses, att nedslaktningen under nuvarande för halvblodsaveln så tryckta tider kommer att fortsätta i allt större utsträckning, därest inga motåtgärder vidtages. En sådan utveckling skulle icke minst ur totalförsvarets synpunkt bli synnerligen betänklig. Den skulle bl. a. få till följd, att för ridbruk ett relativt stort antal kallblodiga hästar måste uttagas, vilka i motsatt fall hade kunnat bibehållas för produktivt arbete i ett läge, där hästens värde som dragkraft inom näringslivet vore som störst.

Att bevara halvblodsaveln i för landet nödig omfattning är sålunda för totalförsvaret av synnerligen stor betydelse, likaså alla åtgärder som är ägnade att främja detta syfte. Då de ifrågavarande motionerna avser att bidra till detta, får styrelsen helt tillstyrka desamma. Dock bör enligt styrelsens mening möjligheter för statsunderstödda ryttarorganisationers enskilda medlemmar att erhålla ridhästlån lämpligen begränsas i så måtto, att vederbörande låntagare icke må samtidigt häfta i skuld för lån till mer än en häst.

I detta sammanhang erinrar styrelsen om att det enligt instruktion för lantbruksstyrelsen åligger denna att vad hästaveln beträffar tillse, att lantförsvarets behov av hästar blir behörigen tillgodosett. Som förhållandena gestaltat sig är hästavelns tillstånd ur totalförsvarets synpunkt icke tillfredsställande. Det är därför enligt styrelsens uppfattning viktigare än någonsin att upprätthålla den mobiliseringsreserv, som de varmblodiga halvblodshästarna hittills utgjort och vilken är av sådan art, att den vid behov utan vidare kan ställas till förfogande för ifrågavarande ändamål. Om lämpliga åtgärder härför icke vidtages, nödgas styrelsen ge till känna, att den anser sig ur stånd att i enlighet med sin instruktion uppfylla nyssnämnda åliggande.

Utskottet. Vad angår medelsberäkningen under förevarande anslagspunkt har i motionen II: 184 yrkats, att för nästa budgetår skall anvisas allenast ett reservationsanslag av 125 000 kronor till understöd åt hovvårdsföreningar och ambulering hovslagare. Enligt motionärens mening påkallar hästaveln i vårt land icke något statligt stöd utöver det i motionen föreslagna. Vidare har i motionen II: 273 hemställts om sänkning av delposterna till de svenska lantliga ryttarföreningarnas centralförbund och till ridfrämjandet med ett sammanlagt belopp av 45 000 kronor.

Med anledning härav får utskottet erinra om att chefen för jordbruksdepartementet i propositionen 1957: 135 med förslag om disposition ur statens hästavelsfond av medel till särskilda åtgärder för stödjande av hästaveln anmält sin avsikt att inom kort begära Kungl. Maj:ts medgivande att låta verkställa särskild utredning beträffande frågan om statens fortsatta medverkan till hästavelns främjande. Utskottet finner det välbetänkt att en sådan utredning verkställs. I detta sammanhang vill utskottet emellertid fästa uppmärksamheten på att det i sitt av riksdagen godkända utlåtande 1957: 1 under ett antal närmare angivna anslagpunkter hemställt om utredning, huruvida icke vissa under nionde huvudtiteln utgående bidrag numera saknar betydelse och förty en minskning av statsutgifterna skulle kunna vinnas genom upphävande eller reformering av bidragsgrunderna. Bland de anslag, som bör överses, har i utlåtandet nämnts Diverse åtgärder på husdjursavelns område m. m., särskilt den del därav som gäller främjande av svinaveln, Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen, Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreaturen, Bidrag till markkartering och grundkalkning samt Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlänefond. I utlåtandet har framhållits, att givetvis även andra anslag under nionde huvudtiteln, vilka är av samma natur som de nu omförmälda, bör kunna inbegripas i ifrågasvarande översyn. Då nyssnämnda i utlåtandet nr 1 uttalade synpunkter enligt utskottets förmenande äger giltighet också beträffande anslaget Hästavelns befrämjande, bör dessa beaktas vid utformandet av direktiven till den i propositionen 135 bebadade utredningen.

I avvaktan på det förslag, vartill sistnämnda utredning kan föranleda, förordar utskottet, att medel under förevarande anslagpunkt för nästa budgetår skall anvisas och fördelas i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet får således avstyrka de i motionerna II: 184 och II: 273 framställda ändringsyrkandena. Med anledning av vad som uttalats i motionen II: 273 vill utskottet dessutom såsom sin mening framhålla, att de svenska lantliga ryttaföreningar, vilkas medlemmar i stor utsträckning utgöres av yngre lantbrukare och lantbrukarsöner, utför ett förtjänstfullt arbete för upprätthållandet av den varmblodiga hästaveln. Icke minst ur beredskapsynpunkt är denna verksamhet till stor nytta, därigenom att föreningarna utbildar och vidmakthåller en viss hästreserv utan större kostnader för statsverket. Detta gäller i tillämpliga delar även ridfrämjandet.

Vad härefter beträffar yrkandet i motionerna I: 339 och II: 416 under denna anslagpunkt framgår av till utskottet lämnade upplysningar, att Avelsföreningen för svenska varmblodiga hästen träffat avtal med schweiziska armén om export av högst 200 remonter under löpande budgetår. En förutsättning för exporten uppges emellertid vara, att köparen har möjlighet att ur en större kontingent utvälja hästarna. Den minsta kontingent, som härvidlag kan komma i fråga, anses utgöra 300 hästar. Enligt gällande bestämmelser kan årlig uppfödningsspremie å 400 kronor för häst utgå för

remont, som inköpts av armén eller exporterats, samt för av remonteringsnämnd uttagna avelsston. För budgetåret 1956/57 har 280 000 kronor, motsvarande medel för 700 sådana premier, anvisats för dylikt ändamål. Då det ur hästavelssynpunkt torde vara angeläget, att den planerade exporten kommer till stånd, finner utskottet skäligen, att möjlighet beredes att lämna uppfödning-premier för samtliga uppvisade hästar, dock högst 300. Med hänsyn härtill anser sig utskottet böra tillmötesgå motionsyrkandet i så måtto, att utskottet förordar att uppfödning-premier å 400 kronor skall inom den för löpande budgetår medgivna kostnadsramen få utgå till högst 300 hästar, som uppvisats vid remonteringsmöten för utväljande av remonter för export. Vid full export utgör kostnaderna härför 40 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må

1) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna II: 184 och II: 273 till *Hästavelns befrämjande* å riksstaten för budgetåret 1957/58 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1 323 500 kronor;

2) med anledning av motionerna I: 339 och II: 416, såvitt nu är i fråga, medgiva, att uppfödning-premier måtte få utgå till högst 300 hästar på sätt utskottet angivit i det föregående.

2:o) Statens lånefond för hästavelns befrämjande

Enligt riksdagens medgivande må ur fonden under budgetåret 1956/57 tagas i anspråk till lån för inköp av varmblodiga avelsston 300 000 kronor, för inköp av nordsvenska avelsston 175 000 kronor, för inköp av hingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras 225 000 kronor och för inköp av avelshingstar av ardenneras 400 000 kronor samt för förvärv av ridhusbyggnader och för anskaffande av för ridhusdrift erforderligt hästmateriel m. m. 250 000 kronor.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 28 augusti 1956 anført, att något kapitaltillskott icke torde behövas för nästa budgetår.

Beträffande avelslånen hemställer styrelsen *dels* att det med riksdagens bifall årligen bestämda belopp, som i form av hästavelslån må utlånas ur statens lånefond för hästavelns befrämjande, icke måtte specificeras på de olika ändamålen, *dels* att det högsta belopp, som får utlämnas såsom lån för inköp av hingst av nordsvensk ras måtte fastställas till 10 000 kronor och för inköp av sto av nämnda ras till 3 000 kronor samt att det sammanlagda lånebeloppet till samma låntagare måtte, vad beträffar ston av nordsvensk ras, bestämmas till högst 6 000 kronor, *dels ock* att den gällande kungörelsen 1947: 395 måtte ändras därefter, att beslut om beviljande av statslån till hus-hållningssällskap skall fattas av *lantbruksstyrelsen*.

Vid bifall till förslaget beräknar styrelsen ett oförändrat belopp av 1 100 000 kronor för avelslån under budgetåret 1957/58.

I fråga om lånen till förvärv av ridhusbyggnader och för ridhusdrift erforderligt hästmateriel m. m. föreslår styrelsen, att maximibeloppet skall uppräknas från 250 000 kronor till 500 000 kronor. Till motivering härför anföres, att frågan om ridhusbyggen på flera platser är aktuell och att det sammanlagda lånebehovet såväl under innevarande budgetår som under budgetåret 1957/58 icke oväsentligt torde komma att överskrida nu tillgängligt maximibelopp.

Efter närmare redogörelse för lantbruksstyrelsens motivering och ett av statskontoret avgivet yttrande i ärendet har *departementschefen* anfört följande.

»Såsom lantbruksstyrelsen anfört, torde nytt kapital icke behöva tillföras fonden för nästa budgetår. Beträffande utlåningen från fonden kan jag icke biträda styrelsens förslag, att det med riksdagens bifall årligen bestämda belopp, som i form av hästavelslån må utlånas ur fonden, icke vidare skall specificeras på de olika ändamålen. Däremot finner jag mig på av styrelsen anförda skäl kunna tillstyrka, att det högsta belopp, som må utlämnas såsom lån för inköp av hingst av nordsvensk ras skall fastställas till 10 000 kronor och för inköp av sto av nämnda ras till 3 000 kronor samt att i sistnämnda fall det sammanlagda lånebeloppet till en och samma låntagare skall bestämmas till högst 6 000 kronor. Jag vill jämväl förorda styrelsens förslag, att rätten att besluta om hästavelslån till hushållningssällskap skall överflyttas från Kungl. Maj:t till styrelsen. I likhet med statskontoret anser jag detsamma böra ske jämväl i fråga om beslutanderätten rörande lån för inköp av ridhästar. Slutligen kan jag tillstyrka, att det till lån för förvärv av ridhusbyggnader och för anskaffande av för ridhusdrift erforderligt hästmateriel m. m. avsedda beloppet höjes med 150 000 kronor till 400 000 kronor. För övriga ändamål torde för nästa budgetår böra få tagas i anspråk lika stora belopp som för innevarande budgetår.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga författningsbestämmelser i ämnet.

I detta sammanhang torde jag få anmäla, att Solna fältrittklubb i skrift den 29 december 1955 anhållit om ett ridhuslån å 231 000 kronor för att uppföra ett ridhus med stall å kronan tillhörig mark av Mellanjärva gård i Solna stad. Förhållandena är f. n. sådana, att klubben icke kan erhålla inteckning i fastigheten. Möjlighet härtill torde uppkomma i samband med att frågan om den framtida dispositionen av Järvafältet, i vilket markområdet ingår, blir löst. Med hänsyn härtill ävensom till att byggnaden, enär klubben efter 1956 års utgång icke längre får använda ridhuset vid Svea ingenjörkår, i stort sett redan färdigställt, har Kungl. Maj:t genom beslut den 21 december 1956, med godkännande av en byggnadskostnad av 308 200 kronor, beviljat klubben ett lån å 150 000 kronor, därvid låntagaren skulle äga lyfta lånet utan att till statskontoret avlämna stadgad säkerhet, förrän sådana förhållanden inträtt, att inteckning å lånebeloppet kunde erhållas i den fastighet, där ridhuset ligger. Kungl. Maj:t har tillika förklarat sig framdeles vilja upptaga frågan om beviljande av ytterligare lån till klubben.»

Utskottet. I motionerna I: 339 och II: 416 har i förevarande sammanhang framställts yrkanden dels om utökning av möjligheterna att erhålla ridhästlån ur denna fond, dels om höjning av maximibeloppet för sådant lån. Med hänsyn till vad statskontoret i sitt remissyttrande över motionerna framhållit i ämnet, är utskottet emellertid icke berett att tillstyrka bifall till ifrågasvarande yrkanden. Vid sådant förhållande och då Kungl. Maj:ts förslag icke givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

1) att riksdagen må medgiva, att ur statens lånefond för hästavelns befrämjande må under budgetåret 1957/58 tagas i anspråk till lån för inköp av varmblodiga avelsston 300 000 kronor, för inköp av hingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras 225 000 kronor, för inköp av nordsvenska avelsston 175 000 kronor, för inköp av avelshingstar av ardenerras 400 000 kronor samt för förvärv av ridhusbyggnader och för anskaffande av för ridhusdrift erforderligt hästmateriäl m. m. 400 000 kronor.

2) att motionerna I: 339 och II: 416, i vad avser yrkandet om utökning av möjligheterna att erhålla ridhästlån ur denna fond, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

3) att motionerna I: 339 och II: 416, i vad angår yrkandet om höjning av ridhästlånens maximibelopp, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 9 maj 1957

På jordbruksutskottets vägnar:

ANDERS PETTERSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Nord, Jon Jonsson, Bertil Andersson, Hansson, Hjalmar Nilsson, Eskilsson*, Sigfrid Larsson, Gunnar Berg, Hedström och Theodor Johansson*;

från andra kammaren: herrar Pettersson i Dahl, Gustafson i Dädesjö, Antby*, Hægglblom, Andersson i Hyssna, Ahlsten, Sköld*, Lindström, Agerberg och Johanson i Västervik.

*Ej närvarande vid justeringen.